

Vokaldetektiven

Lektion 3

Ikke-lydrette ord med vokalgldning fra /u/ til /o/ og fra /o/ til /å/
samt enkelt og dobbelt konsonant i forlyd

Teksten i *kursiv* læses højt for eleverne.

Teksten flankeret af den farvede stribe er emne til samtale med eleverne.

Forberedelse

- VD3 Ledeord U-O A3: print og laminér.
- VD3 Ledeord O-Å A3: print og laminér.
- VD3 Fællesøvelse2 A3: print og laminér.
- VD3 Fordybelse1 A4: print et eksemplar til hver elev.
- VD3 Øvesætning A3: print.
- Medbring en legoklods eller lign. mindre genstand til fællesøvelsen.
- Medbring linjeret papir til hver elev til diktat.

Noter fra forrige lektion

Tag udgangspunkt i noterne fra sidste lektion, og sæt sammen med eleverne ord på, hvad øvelserne i sidste lektion omhandlede.

Narrativ

Hvis dette er første lektion eleverne har med Vokaldetektiven, så start med at læse introduktionsnarrativet til Vokaldetektiven højt. Dette finder du i dokumentet 'Introduktionsnarrativer'.

Hvis det er første lektion eleverne har med hele undervisningsforløbet, så læses desuden introduktionsnarrativet til undervisningsforløbet højt allerførst. Dette finder du også i dokumentet 'Introduktionsnarrativer'.

Introduktionsnarrativ

Vokaldetektiven har hoppet fra dimension til dimension i flere årtier.

Mange kalder ham en helt, fordi han har set og gjort meget, som ingen andre kommer til. Han har mødt de grønne ambassadører fra Taurus' måner, hørt galakse-orkestret spille ved Tannhäuser Porten og overvundet den altspisende orm på bunden af det Røde Hav.

Han har dog aldrig været et sted som Ordskov. Den mørke magi, som ligger over hele skoven, er den værste modstander, han nogensinde har stået overfor. Her føler han sig slet ikke som en helt, for han bliver hele tiden udfordret på det, som han synes er svært - at arbejde med de vokaler, som ikke altid lyder ens.

Så når I hjælper ham med vokalerne, synes han at I er helte! I arbejder hver gang også med at løse opgaver, som I finder svære, og hver gang I lykkes, så har I også hjulpet nogen ... nemlig jer selv og de andre, som sidder her ved bordet. Det er bare så godt arbejdet.

Vokaldetektiven ved, at det bedste han kan gøre når han fejler en gang imellem, er at koncentrere sig om opgaven. Og når I fejler en gang imellem - for det gør alle en gang imellem - så gør det ikke noget. For man kan altid prøve igen!

Læsefaglig introduktion og Fællesøvelse 1

Nu er Vokaldetektiven kommet til en lille skæv vindmølle i midten af Ordskov. Det ser ud som om møllen har været beboet af et af ordmonstrene, men det er væk nu.

Dog har det efterladt en rebstige, som går hele vejen op til toppen af møllen. Her sidder et skovfår og bræger bange, for det kan ikke komme ned.

Vokaldetektiven tænker sig ikke om to gange, men gør klar til at kravle op ad rebstigen for at hjælpe fåret. Men idet han tager første skridt opdager han at ordmonsteret har bygget en fælde ind i hvert trin, som skal klares for ikke at glide ned. Hver fælde indeholder et ord. Vokaldetektiven kan se at ordene enten indeholder vokalen 'u' eller 'o'. Nu ved han, at opgaven, han skal løse, handler om vokalglidning, men først vil han gerne have, at I hjælper ham med at finde ud af, hvordan 'u' og 'o' lyder, når vokalen glider, så han ikke selv glider ned af rebstigen! Han tager sin magiske kikkert frem, og da han kigger gennem den, kan han se at ordene med vokalen 'u' har to lede-symboler der kan bruges - det ene ligner en grøn busk med masser af tætte blade, og det andet ligner en kæmpe bunke boblende skum!

Materiale:

- VD2 Ledeord U-O
- VD2 Ledeord O-Å

Opgaveord og vokalglidning:

guf: vokalglidning

lusk: ingen vokalglidning

duft: vokalglidning

skum: vokalglidning

hud: ingen vokalglidning

plump: vokalglidning

fugt: vokalglidning

sjusk: ingen vokalglidning

Det klarede I fint! Vokaldetektiven bliver lidt tryggere, nu han ved at I har øvet jer! Han tager kikkerten frem igen, og gennem den kan han se de to lede-symboler for ordene med vokalen 'o'. Det ene forestiller en flod med klart blåt vand, der flyder roligt afsted. Og det andet forestiller en stor, tung sølvgrå krog.

VD2 Ledeord U-O hænges op på væggen. VD2 Ledeord O-Å placeres på bordet.

Underviseren skriver nedenstående ord på tavlen et af gangen, og eleverne bruger ledeordsplanchen til at finde ud af om ordet har vokalglidning. Spørg ind til hvad der sker med vokallyden.

Opgaveord og vokalglidning:

ovn: vokalglidning

komet: ingen vokalglidning

kog: vokalglidning

bog: vokalglidning

foder: ingen vokalglidning

stolpe: vokalglidning

skole: ingen vokalglidning

frost: vokalglidning

Det var rigtig godt gået! Vokaldetektiven føler sig tryk ved at prøve at kravle op ad stigen, nu I har vist hvor gode I er til at koncentrere jer.

VD2 Ledeord O-Å hænges op på væggen til højre for VD2 Ledeord U-O - henvis til disse hvis eleverne får brug for støtte.

Fællesøvelse 2

VD3 Fællesøvelse2 placeres på bordet.

Materiale:

- VD3 Fællesøvelse2

Nu har vi øvet os på hvordan ord med vokalerne 'u' og 'o' lyder, så er vi nok i stand til at hjælpe Vokaldetektiven. Vi skal finde ud af om vokalerne glider, så Vokaldetektiven kan komme op til toppen, uden selv at glide ned.

Underviseren lægger legoklodsens ved det første trin på rebstigen.

Eleverne læser ordet på trinet, og taler sammen om hvorvidt det har vokalgidning eller ej.

Bliver eleverne enige om det rigtige svar, så træder Vokaldetektiven et trin op ad rebstigen og legoklodsens flyttes op.

Bliver eleverne enige om det forkerte svar, så glider Vokaldetektiven hele vejen ned til bunden af møllen og legoklodsens flyttes ned til det nederste trin.

Fortsæt indtil Vokaldetektiven er kommet hele vejen op.

Hvor var I gode til at arbejde med ordene og hjælpe hinanden og dermed også Vokaldetektiven. Nu kan han redde det kære skovfår ned fra møllens top.

Opgaveord og vokalgidning:

sump: vokalgidning

sol: ingen vokalgidning

hud: ingen vokalgidning

blok: vokalgidning

plump: vokalgidning

plus: ingen vokalgidning

smuk: vokalgidning

kok: vokalgidning

boks: vokalgidning

post: vokalgidning

prut: ingen vokalgidning

folk: vokalgidning

luft: vokalgidning

golf: vokalgidning

Hvor var I gode til at arbejde med ordene og hjælpe hinanden og Vokaldetektiven. Han takker jer mange gange, tager fåret i favnen og hopper ned fra møllen med det.

Fordybelse 1

Dette er en individuel opgave. Hver elev får et fordybelsesark.

Eleverne skal finde ud af om ordene har vokalglidning eller ej, og skrive dem under det rigtige ledeord.

Materiale:

- VD3 Fordybelse1

Fordybelse 2

Dette er en individuel opgave. Hver elev får et linjeret stykke papir.

Underviseren dikterer nedenstående ord.

Eleverne skriver ordet på et stykke papir, og kan støtte sig til ledeordsplancherne.

Materiale:

- Linjeret papir

Diktator:

lup
bur
stum
bums
mod
prut
sok
bror
sluk
god
top
blok

De elever der har tid til overs, kan arbejde med det digitale læremiddel Ordheltene, Mission Mission H1 og H2 (vokalglidning fra u til o), samt H3 og H4 (vokalglidning fra o til å).

Refleksion

I fællesskab reflekteres der over, hvad der er blevet arbejdet med i dagens lektion. Lav evt. en "bordet rundt", hvor alle skal sætte ord på, hvad de har lært/fået med sig fra dagens undervisning.

Fokus: Vokalglidning fra /u/ til /o/ og fra /o/ til /å/.

Underviseren noterer, hvad eleverne siger om "det nye" de har arbejdet med i dag. Disse notater bruges, som opstart til næste lektion.

Hjælpesætninger til refleksion:

- Hvad har Vokaldetektiven hjulpet os med at blive opmærksomme på i dag?
- Hvorfor er det vigtigt at vide, at vokalerne ikke altid lyder, som den vokal, der skal skrives?
- Hvad gør du, når du skal læse et ord, du ikke kender?
- Hvad gør du, når du skal stave et ord, du ikke kender?

Noter:

Øvesætning

Som afslutning på lektionen læser underviseren sammen med eleverne en kort tekst, hvor en eller flere af Ordheltenes strategier kan benyttes. Ordene markeret med grønt er der arbejdet med i denne lektion:

Materiale:

- VD3 Øvesætning

En vred **blomst** står i en **krukke** i en **sump**. Den lugter af sur **sok** og **prut**. "Hej **kok**! Jeg kunne spise en **bus** fyldt med **folk**!" råber den af Vokaldetektiven, "**kog** en **smuk soldat** til mig din **bums**, eller jeg spiser din **bror**!". "Jeg er ikke **kok**," svarer Vokaldetektiven "og du er en **rund prop**, så du kan få en **tomat plus** en **kurv** med **frugt**." Blomsten bliver **stum**. "**Sluk** din **ovn**, læs en **bog**, og træk noget **luft**, så bliver din duft **god** igen."

Muligt ekstraarbejde

I det digitale læremiddel Ordheltenene kan eleverne til næste gang træne Mission H1 og H2 (vokalglidning fra u til o), samt H3 og H4 (vokalglidning fra o til å).